

Õpetaja aitab lastel vägivalda enda jaoks lahti mõtestada

Karjainstinkt sunnib eelistama rühma säilimist, mitte liikmete ellujäämist

AGE KRISTEL WEISS

Kogu maailm aktsepteerib vägivalda konfliktide lahendamise moodusena, ehkki sõnades mõistetakse seda sageli hukka.

Avatud Eesti Fond on kõigisse Eesti koolidesse on saatnud Daniel Sapiro raamatu "Konflikt ja suhtlemine", et abistada õpetajaid tundide kavandamisel.

Daniel Shapiro raamat manitseb õpetajaid vägivalda käsitlemisel taktitundelisusele, sest osa inimesi on kogenud suuremat vägivalda kui teised. Kui keegi langeb koolis tujust ära, oleks hea kutsuda ta pärast tundi enda juurde ja küsida, mis on lahti. Kui paljud õpilased tunduvad rõhutatud, võib kogu klassiga rääkida vägivaldse käitumise põhjustest.

Tänapäevase relvastuse taseme juures oleks rahumeelne konfliktide lahendamise oskus kogu maailma ulatuses ainsaks inimkonna päästmise võimaluseks. Paraku takistab seda usk vägivalda jõusse – karjaeluviisiga inimesed eelistavad rühma säilimist selle liikmete ellujäämisele, tõdeb Sapiro raamatu sissejuhatuses psühhiaatriaprofessor Jerome Frank. Kangelast, kes ohverdab elu lahingus oma maa või rahva eest, peetakse kõikjal üllaks ja vapraks ning tabu on näha temas vägivallatsejat. Rahvuskeskset mõtlemist, väärkujutlusi teiste rühmade kohta ning agressiivset käitumist toetavad

Mõni õpilane võib alata kakkumise selleks, et jõu demonstreerimisega kindlustada endale klassihierarhias koht, mida ta muul viisil kätte ei oska saada.

MARKO MUMM

üldtunnustatud väärtussüsteemid, traditsioonid ja juhtimisstiilid.

Hoiakute muutmine on raske ja aeglane. Enne tulemuste saavutamist võib tsivilisatsioon hukkuda. Franki sõnul toidab paljude sel alal tööd tegevate inimeste lootust India filosoofi Krishnamuriti mõtetega: õhumull võib jõe suunda muuta. Muutuse saavutamiseks tuleb õpetada inimesed vägivalda ära tundma nii oma lähemas kui ka kaugemas ümbruses ja siis leida uued käitumisvõimalused samadest olukordadest välja tulemiseks.

Enamik inimesi mõistab vägivalda ainult füüsilist vägivalda, kus haiget tegemiseks kasutatakse füüsilist jõudu. Harilikult on seda liiki vägivald tahtlik, näiteks pereliikme või koolikaaslase peksmine.

Kuid vaimset vägivalda, mis seisneb teise inimese eneseväärkuse kahjustamises, ei peeta tihti üldse vägivaldaks. Ometi on vägivaldne ka ema või õpetaja, kes last saamatuks ja rumalaks nimetab.

Ohvrile võib tunduda, nagu oleks rünnak tingitud tema enda isikust. Näiteks karistada saanud laps arvab

sageli, et isa või ema lõi teda vaid sellepärast, et ta on paha või õpib halvasti. Tihti aga on vägivald hoopis ründaja enda isiklike probleemide varjatud väljendus. Mõni õpilane võib alata kakkumise selleks, et jõu demonstreerimisega kindlustada endale klassihierarhias koht, mida ta muul viisil kätte ei oska saada. Vägivaldsed inimesed võivad oma lapsi ja abikaasasid lüüa omaenda stressi leevendamiseks ning alles teises järjekorras sellele leida ettekäände ohvri tegudes või iseloomuomadustes.